

TÖRŐ ANDRÁS

Debrecen-Nyíregyházi Püspöki Hivatal
Debrecen, Magyarország
toroandras@gmail.com

A propedeutikus év tapasztalatai a világegyházban

Abstract: The *Optatam Totius* had already outlined a sort of blueprint for the preparatory year of studies (propaedeuticum), which was implemented in several countries. In 1992, the post-synodal apostolic exhortation entitled “*Pastores dabo vobis*” also presented this training as an opportunity to enrich the priestly formation. These trainings can be divided into three groups: *autonomous, integrated in the seminary curriculum, or bound to the pastoral care (of students)*. At the international level, the preparatory years are organized either by Episcopal Conferences or by dioceses. This study presents the experiences acquired from the practice of propaedeuticum in different countries.

Key words: priestly formation, propaedeutic stage, preparatory years, experiences

Az *Optatam Totius* zsinati dekrétum megjelenése után,¹ mely felveti egy előkészítő év szükségességét, több kezdeményezés is született. A dokumentum nem rögzíti, hogy milyen formában kell létrehozni az előkészítő időszakot.²

¹ Cf. Cf. *Decree on the Training of Priests (Optatam Totius)*, V. n. 14.

² Vö. *OT*, n. 14. „Hogy a növendéknek e látásmódot mindjárt az oktatás kezdetén meg lehessen tanítani, az egyházi tanulmányokat megfelelő ideig tartó bevezető kurzussal kell kezdeni; s úgy kell előadni az üdvösség misztériumát, hogy a növendékek az egyházi tanulmányok értelmét, rendjét és lelkipásztori célját fölfogják, ugyanakkor kapjanak segítséget, hogy egész életüket a hitre tudják építeni és szellemével át tudják hatni, s hivatásukat személyes önátadással és örvendező lélekkel tudják vállalni.”

A Nevelési Kongregáció *Propedeutikum* (*Il periodo propedeutico*) címmel jelentetett meg egy átfogó tanulmányt, mely a propedeutikus évek tapasztalatairól számol be.³ Sajnos azóta átfogó tanulmányt nem készített a Szentszék erről a képzési formáról. A rendelkezésre álló dokumentum alapján három különböző csoportot különböztethetünk meg a propedeutikus képzésben.

1.1. Autonóm intézmények

Az intézmények strukturális felépítettségét vizsgálva a kongregáció dokumentuma alapján elmondható, hogy a legtöbb intézmény autonóm, ami azt jelenti, hogy önállóan működik, nincs hozzákapcsolva a nagyszemináriumhoz. Természetesen kapcsolattartás van a szemináriummal, szemináriumokkal, de nem intézményegysége azoknak.

A legelső intézményt Mexikóban hozták létre a II. vatikáni zsinat után. Tapasztalatokat találunk több dél-amerikai országból: Kolumbia, Venezuela, Guatemala, Buenos Aires, Argentína, Brazília, Bolívia, Chile, Costa Rica, Ecuador, Paraguay, Peru.

Legtöbb esetben ezek az intézmények egyházmegyei vagy egyházmegyei szinten működtek. A 80-as évek végén a legtöbb országban egységesítették a képzéseket és országos intézményeket hoztak létre. Ezeknek az alapelveit a helyi Ratio Nationalisokban fektették le. Mi is a propedeutikus év? Egy híd a civil élet és a szeminárium között, ahogyan a chilei Ratio Nationalis fogalmaz.⁴

³ Vö. EV S3, n. 865–940.

⁴ Vö. Conferenza Episcopale Cilena, Lettera alla Congregazione per l'Educazione Cattolica circa l'*Informe de la Conferencia Episcopal de Chile acerca de El Curso Propedeutico en los seminarios de Chile*, Santiago de Chile 1992, p. 2.

Európa-szerte is találunk propedeutikumkezdeményezéseket. Ezek közül kiemelkedőnek tekinthető a francia példa. Ennek az előkészítő évnak az alapvető tartalma a következő: bevezetés Krisztus misztériumába, spirituális és kateketikai felkészítés, az első hivatásdöntés meghozatala. A képzés ideje egy év, ami elkülönül a többitől. 1984-ben Maison Saint-Augustinban indult el ez a fajta képzés. Célként megfogalmazódott: a hivatás befogadása, az első hivatásdöntés és az új papnövendékjelöltek első nevelése. Ehhez szükségesnek tartják a szilárd spirituális alapokat, illetve a kapcsolat kialakítását és megerősítését kezdetektől a püspökkel és az egyházmegyei papsággal, az egyházhoz, egyházmegyéhez való tartozás tudatának a megerősítésére. 1996-tól a Párizsi Nagyszeminárium része, de külön helyen folyik a képzés. A formációs program hangsúlyozza továbbra is: a bevezetést a Szentírás elmélyült olvasásába és a liturgiába, Krisztus-misztérium, a zsinati dokumentumok közös olvasása, magyarázata, a papság doktrínájának bemutatása, a személyes imaélet kialakítása, heti találkozás a spirituálissal, gyónás, betegek látogatása, egyházmegyei papokkal történő találkozások rendszeresítése.⁵

Hasonló felépítésű intézményeket találunk: Ausztriában, Olaszországban, Csehországban, Luxemburgban, Spanyolországban, Svájcban, Németországban és Lengyelországban.

Németországban különböző intézmények találhatóak egyházmegyei szervezésekben. Nagy hangsúlyt fektetnek az intellektuális képzésre. Három területet különböztet meg: a regensburgi propedeutikus év: a hitnek, az életnek és a nyelveknek az iskolája ez az év.⁶

⁵ Conférence des évêques de France, *La formation des futurs prêtres. Ratio institutionis sacerdotalis. Ratio studiorum* (1998), I, n. 211.1; II, n. 2.

⁶ Vö.: <http://www.priesterseminar-regensburg.de/unsere-haus/personen/seminaristen/propaedeutika/>

Afrika területén is igen korán elindultak az előkészítő évfolyamok. Legkorábban 1976-ban Gabia, Libéria és Sierra Leone közös területi püspöki konferenciája indította el ezt a fajta képzési rendszert, mely a Szent Kisito Spirituális Év elnevezést kapta. Alapvető hiányossága volt a papságra jelentkezőknek, hogy sok fiatal iszlám családból érkezett, akik ugyan találkoztak a katolikus hittel, de mélységeiben nem ismerték azt. A hitismeret és a Szentírás mélyebb megismerése itt létfontosságú feladat volt ahhoz, hogy egyfajta első hivatásdöntés meg tudjon születni. Hasonló szükség vezette Csádban és Ruandában is a helyi püspöki konferenciákat, ahol kétéves előkészítő időszakot határoztak meg az elmaradt szükségletek pótlása végett.⁷

A Közel-Keleten, Libanonban a melkita és a maronita nagyszeminárium is szervezett előkészítő évfolyamokat a helyi specialitásokat figyelembe véve. Itt a liturgia és a nyelvek elsajátítása mellett fontos tényező volt, hogy megismerjék az ország aktuális politikai helyzetét, melyben a későbbiekben papként helyt kell állniuk.

Összességében erről a formáról elmondható, hogy a képzés időtartama a legtöbb esetben egy év. Az év célja, hogy bevezesse a fiatalot a papnevelés alapvető aspektusaiba. Elégséges szintet elérni az emberi, kulturális és vallási felkészültségükben; segíteni az elmélyülést a hivatásdöntés meghozatalában, megkülönböztetni, felismerni az igazi hivatását; felkészíteni a nagyszemináriumi életre. Ezek azok a kulcsfogalmak, amelyek megjelennek a különböző országok gyakorlatának bemutatásakor. A propedeutikum a közösségbe való bekerülés és az egyházba való integrációnak a helye kell hogy legyen. Az év folya-

⁷ Vö. Conference Episcopale du Rwanda, *Nouveau programme de formation é la Propédeutique de Rutongo et au Philosophicum de Kabgayi*, 1991. december 12.

mán az előjáróknak tájékoztatniuk kell a nagyszeminárium előjáróit a jelöltek fejlődéséről, majd közösen kell dönteniük, hogy alkalmas-e a jelölt a nagyszemináriumba lépésre. Tehát a propedeutikum ideje alatt nem szeminarista státuszban vannak, hanem jelöltek.

Ezekben az intézményekben szeretnék elérni a jelöltek emberi és érzelmi érettségét, illetve megtalálni gyenge pontjaikat, hogy mely területen igényelnek segítséget, és ebben kulcsszerepe van a spirituálisnak és az előjárók által kijelölt pszichológusnak.

Hangsúlyos minden területen a közösségi élet fontossága, az egyház családjához való tartozás érzésének az elsajátítása. Ebben az esztendőben lehetőséget kell biztosítani, hogy a jelöltek találkozzanak papokkal, papi élethelyzetekkel, megismerjék, hogyan él a pap, milyen a hétköznapi élete.

1.2. Nagy- vagy kisszemináriumhoz integrált intézmények

Ezek azok az intézménytípusok, melyek nem önállóan működnek. Változó mértékben, de alá vannak rendelve a szeminárium intézményi formájának. Legtöbb esetben ez a függési viszony a közös élettérben, közös előjárói csapat meglétében mutatkozik meg.

Ez a képzési forma leginkább Európára volt jellemző az elmúlt években. Ezek közül kiemelkedő rendszereket találunk Belgiumban. A *L'année de propédeutique* 1995. Lovanióban, a XXIII. János szeminárium részeként kezdte meg működését. Egy előkészítő év, mely megelőzi a filozófiai képzést. Célja elmélyíteni a hitet és az imádságos életet, illetve egyfajta kulturális előkészítést nyújtani. Továbbá világossá kívánja tenni a papság fogalmát és a hivatás felismerését. Az aspiránsok kapcsolatban vannak az egyetemistákkal is. Közösen étkeznek és vesznek

részt a szertartásokon a nagyszeminaristákkal. Ezt a kurzust a flamand nyelvűeknek hozták létre.⁸

Hasonló rendszert látunk Franciaországban is. 1970-ben Paray-Le-Monial az Autun Egyházmegyében indul útjára. A képzés egyik kiemelkedő momentumja, hogy a vasárnapjukat a plébániákon töltik a jelöltek. Ebben az évben az aspiránsoknak nincsenek vizsgáik, ahogyan az előjárók fogalmazzák: érzik az indokolatlan szeretetet.⁹ A hivatás megszületésének az időszaka ez, melyben a jelölt tisztázni tudja önmagát. A képzés rendszeréről elmondható, hogy kiemelkedő jelentőséggel bír a karitatív munka végzése és a lelki élet elmélyítése. A lelki életük elmélyítése céljából színes programokon vesznek részt: imádkozni és kontemplálni tanulnak három hétig a Notre-Dame de Vie falai között, majd Bretagne régiójában olvassák a Szentírást. A kezdetektől kapcsolatban vannak a Lérins ciszterci apátsággal is. Látható, hogy a helyek megválasztása kapcsán is arra törekszenek, hogy élményt kapjanak a papságra készülésük útján.

A Belley-Ars Egyházmegyében 1989-től létezik ilyen szeminárium. Más egyházmegyék növendékei is bekapcsolódnak ebbe a képzésbe, ami a nagyszemináriumban történik. Ez a hároméves filozófiai képzésnek az első éve. Szentmise, szentségimádás, szegénység, bűnbánat, az élet megszentelése. Spirituális túlsúly van. Tanulmányok: a hiszekegy katekézise, filozófiai témák (szabadság, megbocsátás, szenvedés), különböző hivatások az egyházban a II. vatikáni zsinat fényében. Továbbá hangsúlyos a Biblia megismerése, a lectio divina, az imádság különféle módjai, Viennai Szent János élete, munkássága, lelkiségének beható tanulmányozása.

⁸ Vö. Conférence épiscopale de Belgique, *La formation au ministère presbytéral* (1998), n. 311.1.

⁹ Vö. <https://seminairears.org/en/propaedeutic/>

Kiemelkedő tapasztalattal bír Olaszországban a Római Nagyszeminárium képzési rendszere.¹⁰ A propedeutikus év kötelező minden jelentkezőnek. Feladata a hivatásdöntés megerősítése, a döntés meghozatala és elmélyülés a papság titkában. Novemberben kezdődik és májusig tart. Keddtől péntekig a szemináriumban élnek, a többi napokon a papokkal a plébániákon. Hat fontos lépés emelhető ki a képzésben:

1. Megérkezni az Úrhoz: az Eukarisztia ünneplésében, a személyes és közösségi imádságban, a szentségimádságban és a lectio divinában.
2. Emberi növekedés a tudatosságban és az önmagam ismeretében. Bevezetés az imaéletbe.
3. Intellektuális nevelés: antik nyelvi alapok elsajátítása, bevezető kurzusok filozófiából, az Egyház Katekizmusával való ismerkedés.
4. Karitatív tapasztalatok gyűjtése.
5. Közösségi élet a szemináriumban.
6. A plébániai életről és a papság életéről szerzett tapasztalatok.¹¹

1.3. Hivatáspasztorációval összekapcsolt propedeutikum

Viszonylag kevés számban találhatóak meg ezek az intézményformák.

Olaszországban az ún. Anno Zero, azoknak a jelentkezőknek, akik nem jártak kisszemináriumba. Ezek az aspiránsok havi rendszerességgel találkoznak hivatásreferens papokkal.

¹⁰ Vö. <http://www.seminarioromano.it/vocazioni/propedeutico>

¹¹ Vö.: <http://www.seminariodigenova.it/home/images/Ratio.pdf>

Angliában személyes lelkivezetést ajánlanak keresőknek. Az aktuális életkörülményeikhez szabnak programot, mely segít a hivatás felismerésében, elmélyítésében.

Az Antillákon egyfajta előszemináriumról beszélnek. Nagyon nagy távolságok vannak, elég nehéz bármit is közösen megvalósítani. Minden egyházmegye létrehozott egy Pre-Formation Centert. Egy programot dolgoztak ki, mely igyekszik segíteni a kereső fiatalok életét. Alapvetései: mindennapi szentmise, rendszeres gyónás, lelkivezetés, felnőtté érés a feladatok teljesítésében és azok iránti felelősségtudatban. Két évig tart, de ezalatt mindenki végzi a korábbi világi foglalkozását.

Ausztráliában a Vianney College: a Wagga-Wagga Egyházmegye az új belépőknek a szemináriumban ajánl egy spirituális képzést, amely felkészíti a növendékeket a majdani szemináriumi életre. A hivatásreferens végzi a feladatot laikusokkal együtt. Ezek között van pszichológus is. Célja az első döntés meghozatala és kísérés. Lelkivezetést ajánlanak fel a keresőknek. Egyfajta külső közösséget hoznak létre, amelynek lehetősége van arra, hogy a szeminárium vezetőségével élő kapcsolatot tartson fenn.

2. Egyéni kutatások

A fenti ismertetés mellett sikerült néhány propedeutikumnak a képzési rendszerét megismernem. Érdemi információkat a következő szemináriumok adtak: Ausztria – Propädeutikum Einrichtung der österreichischen Bischofskonferenz, Linz; Ausztrália – Vianney College, Wagga Wagga Egyházmegye; Lengyelország – Katowice; Németország – Padernborn; Málta – The Archbishop’s Seminary; Olaszország – L’anno propedeutico, Puglia; Kongó – Joaquim Gaspard, Cœur de Jésus en RDC région de Kinshasa. Részleges adatokat sikerült begyűjteni Horvátországról, Szlovákiáról és Brazíliáról a propedeutikummal

kapcsolatosan. Minden érintett szemináriumi vezetőségnek a következő kérdéseket tettem fel. Az általuk adott válaszok a dolgozat függelékében eredeti nyelven megtalálhatóak.

1. Milyen formában működik önöknél az előkészítő év?
2. Milyen eredményeket látnak?
3. Hogyan lehetne továbbfejleszteni?
4. Hogyan kapcsolódik be a nagyszemináriumi képzésbe?
5. Egyéb megjegyzések

A megkeresések célja az volt, hogy aktuális, ma működő rendszerek képét mutathassam meg.

A Pastores Dabo Vobis apostoli buzdítás után elmondható, hogy azokon a helyeken is, ahol a zsinatot követő években nem indítottak el propedeutikus képzéseket, megindult az előkészítő évnek a bevezetése. Ezek sok esetben útkeresések voltak.

A bevezetés okai. Nehézséget jelentett a beszámolók szerint, hogy nem volt világosan lefektetve, milyen céllal hívták létre az intézményt. Az alapítás jellemző okai között gyakran szerepelt Róma kérése, melyet egy-egy ad limina látogatás alkalmával megfogalmazott a Szentatya.¹² Európa határain kitekintve megállapítható, hogy Afrikában és Dél-Amerikában a fő cél az volt, hogy egyfajta egységes hitismeretre kerüljenek az aspiránsok, illetve elsajátítsanak egy olyan világnyelvet, amin később képesek lesznek teológiát tanulni. Például Kongóban több törzsi nyelvet is beszélnek, viszont a közös oktatás nyelve a francia. Emiatt az intellektuális nevelés leghangsúlyosabb pontja ennek a nyelvnek az elsajátítása. Tehát több helyen is egyfajta hiányosságot igyekezett pótolni a lelki nevelés mellett ez az időszak. Fontos azt is

¹² Vö.: XVI. Benedek emeritus pápa 2006. november 10-én a Német Püspöki Konferencia tagjaihoz intézett beszédében hívja fel a figyelmet az előkészítő év fontosságára. Ezt követően Passauban és Bambergben indult propedeutikus év.

látni, hogy ahol ezen hiányosságok pótlására hoztak létre kifejezetten ilyen típusú intézményeket, azok a helyi közoktatás fejlődésével sok esetben elveszítették a funkciójukat. Értve ezt azokra a helyzetekre, ahol elsődleges célkitűzés volt egy idegen nyelv elsajátítása. Viszont azon intézmények, melyek karizmája a lelki felkészülést tűzte ki célul, nagyjából megmaradtak.

Az érvényben lévő Ratio igyekszik pontosabb meghatározást adni, ami a formátorok szerint nagy előrelépést jelent a képzés kialakításában, hiszen most behatárolt helyet kapott a papnevelésben az előkészítő év.

Intézménytípusok – Fentebb láttuk, hogy az *Il periodo propedeutico* dokumentum három típusú intézményformát különböztet meg a kongregációhoz érkezett beszámolók alapján: autonóm, szemináriumhoz integrált, pasztorációhoz kötött.¹³ Az általam feltett kérdésekre adott válaszokat vizsgálva, melyekben mindhárom intézménytípus megjelenik, elmondható, hogy a működő intézmények napjainkra kialakították egyéni strukturális rendszerüket, bizonyos mértékű keveredések tapasztalhatók. Fontos látni, hogy az intézménytípusok elhatárolása is egyfajta kezdeményezés volt, mely a fent nevezett dokumentumban jelenik meg először. Az eltelt időszak arra mutat rá, mely megjelenik a Ratio szellemiségében is, hogy az intézménytípusok összeolvadnak, illetve az autonóm rendszer irányába mozdulnak el. Ezáltal is egységesebb formát ölt a rendszer.

Ez megmutatkozik abban is, hogy a válaszadó intézmények többsége autonóm intézményként működik, több egyházmegyének, akár egész országnak a növendékeit gyűjti egybe erre az időszakra. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy kapcsolatban vannak a többi szemináriummal, de önálló vezetőség irányítja a ház életét.

¹³ EV, S3, Bologna, 2005, 865–940.

Példa a típusváltásra – A központi intézmények irányába való elmozdulás megfigyelhető Ausztráliában, a Wagga Wagga Egyházmegyében is. Itt a korábbi pasztorációhoz kötött előkészítő képzést felváltotta a nagyszeminárium mellett működő propedeutikum. Az előjárók azt tapasztalták, a helyi sajátosságokat is figyelembe véve, hogy ebben a formában hatékonyabb tud lenni a nevelési folyamat, sokkal inkább hatással vannak a fiatalok alakulására, ha közösségben vannak, mint ha távoli plébánián élnének. Itt megfigyelhető egyfajta módosulás, fejlődés az előkészítő év céljában, miszerint nem pasztorációs tapasztalatra van szüksége a jelentkezőnek, hanem segítségre abban, hogy felismerje Isten hívását, a saját útját, döntést tudjon hozni, megismerje önmagát. Itt a sajátosságok miatt a további képzést a nagyszemináriummal közösen valósítják meg.

Autonóm intézménytípus – A rendelkezésre álló tapasztalatok azt mutatják, hogy szükség van egyfajta távolságra a nagyszemináriumtól. Ez a távolság adja meg az alapstruktúrát, hiszen a legtöbb rendszerben az aspiránsokat nem kispapokként kezelik, hanem olyan fiatalokként, akik döntés előtt állnak a tekintetben, hogy belépjenek-e a szemináriumba vagy sem. Ez fontos különbségtétel, mely megadja az előkészítő év karakterisztikáját, ami nem más, mint az első döntés meghozása, ami a nagyszemináriumba való belépést készíti elő. Azokon a helyeken, ahol ez a távolság nincs meg, mint például Máltán, ott tulajdonképpen nem világos, hogy miért is van ez az időszak, hiszen a nagyszemináriumban élnek, a programok jó része közösen történik, ugyanaz az előjáróság vezeti őket, annyi különbséggel, hogy nulladik évesekként vannak számontartva.

Működő intézmények – Jól működő rendszert látunk ebből a szempontból **Katowicé**ben, ahol a szeminaristák Brennában, 80 km-re a központi épülettől működő házban kezdik meg a formáció folyamatát. Egyedi kialakításnak tekinthető, hogy bár

fizikailag távol vannak a központi intézményegységtől, de az előjárói csoport azonos. Az előkészítő időszaknak van külön rektora és spirituális, akik önállóan vezetik a házat, de folytonos kapcsolatot ápolnak a nagyszemináriummal. Viszont a továbbhaladás szempontjából különleges, hogy az előkészítő év spirituális megy tovább a propedeutikumon lévő csoporttal, tehát a nagyszemináriumban is ugyanaz a személy lesz az évfolyam spirituális. Ez annyiban könnyíti meg a lelki formációt, hogy a belső fórumon feltárt ügyeket, elinduló folyamatokat, amelyeket nem lehet átadni úgy, mint a fegyelmi ügyeket, az a felelős személy tudja továbbvinni, aki elkezdte a lelkivezetést. Ehhez jelentős létszámú seminaristára és alkalmas előjáró-közösségre van szükség. A lengyel modell egyik nagy erényének tekinthető, hogy a világtól távolságot véve az imádságnak és az elmélyülésnek tudják szentelni magukat a jelöltek, ami a hely sajátosságaiból is adódik. A képzés módszere és stílusa nagyban hasonlít a nagyszeminárium rendszeréhez, az átadandó anyag mennyiségében lehet különbséget találni. Viszont a tananyag csökkenése azt eredményezi, hogy több időt tudnak szentelni az imádság különféle formáinak az elsajátítására, illetve magára a lelkivezetés folyamatára is. Ez az időszak sokkal zártabb a világtól, mint a nagyszeminárium képzési rendszere.

A beszámoló alapján **Linz**ben működik Ausztria egyetlen propedeutikuma. Közös megegyezés alapján jelenleg minden egyházmegye ide küldi a növendékeit. Habár az intézmény közösen működik a nagyszemináriummal, de sikerül szeparálni a növendékeket egymástól, illetve nem is a szeminárium falai között töltik az egész évet a jelöltek. Az osztrák mintába jobban vegyült a pasztorációhoz kötött képzési modell, hiszen az intézményen kívül zajlik a nevelés és a különböző gyakorlatok, képzések egy része. Hasonlóan eredményes munka figyelhető meg **Padernorn**ban is.

A német nyelvterület struktúrái – A beérkezett tapasztalatokat és eredményeket vizsgálva a legkidolgozottabb struktúrával Padernbornban és Linzben találkozunk. A képzési rendszerük fő súlypontja nem az oktatási anyagmennyiség nagyságán van, hanem sokkal inkább a személy spirituális képzésén, mely az emberi és a lelki formációban mutatkozik meg elsősorban. Ennek fényében rendezkedett be mindkét rendszer. Ez abban mutatkozik meg, hogy nincs meg a klasszikus szeminárium akadémiai képzési rendje, hanem inkább blokk-kurzus szisztéma szerint folyik az oktatás.

Az osztrák rendszer négy plusz egy részre oszlik a következő rend alapján:

1. **Szeptember–december: „Jöjj és láss!”** – Ebben az időszakban Linzben hitismereti, szentírástudományi és a keresztény tradíció megismerésére fókuszáló kurzusokon vesznek részt a növendékek. Hangsúlyt fektetnek arra, hogy a keresztény emberképet mindjobban megismerjék.
2. **„Jézus követésében”** – Ebben a részben tisztázzák a hivatásmotivációkat, a személyiségképet, és megismerik a cölibátuskultúrát. Ebben a fázisban az aspiráns személyes kísérés alatt áll. Ennek a képzési fázisnak a végét a karácsonyi ünnep jelenti, amikor hazamennek a szemináriumából.
3. **Január–február: „Jézus lelkével a szolgálatban”** – hat hetes szociális gyakorlat Linzben. Kórházban, ápolási otthonokban vagy egyéb szociális területen. Az időszak végét lelkigyakorlat zárja.
4. **Március–május: „Jézus nyomában”** – Felkészülés a Biblia-iskolára, hivatástisztázás. Húsvéttól mennybemenetel ünnepéig Izraelbe Biblia-iskolában vesznek részt.
5. **Május – június: Zárókurzusok, évértékelés.**

Mindkét német nyelvterületi tapasztalat beszámol arról, hogy a szociális gyakorlaton való részvétel nagy hatást gyakorolt a jelöltekre, ugyanis az időszak sajátossága, hogy kiszakadva az adott szemináriumi közegből és szerepből, más területen kell a helytállásukat bemutatni. Az előljárók folyamatosan kapcsolatban vannak a növendékekkel és a gyakorlati helyek vezetőivel, de alapvetően egyedül, kedvezmények nélkül kell eltölteni ezt az időszakot. A szociális praktikumon való részvétel a jezsuita novíciusképzésnek is a részét képezi, ahonnan a német területek átvették. Ez az időszak – az érintett formátorok szerint – a jelölt emberi aspektusait mutatja meg leginkább. A legtöbb jelentkező ebben az időszakban hagyja ott a képzési időszakot.

A fentebb vizsgált ausztrál Vianney College növendékei is részt vesznek szociális gyakorlatokon, de ezek javarészt a plébániai közösséghez kötődnek, ahol hétvégezte szolgálatot teljesítenek, tehát nincsenek olyannyira kihívás elé helyezve, mint a német nyelvterületen lévő jelöltek, kevésbé szervezett formát ölt, ezek pedig az eredményességet is befolyásolják.

Megjegyzendő, hogy a többi propedeutikus közösség nem említette a szociális praktikum végzését, amely az érvényben lévő Ratióban is szerepet kap.

Tanulmányok – A tanulmányi rendeket vizsgálva közel hasonló tárgyakkal találkozunk, amelyek megegyeznek a Ratio által előírt bevezető kurzusokkal. Ilyen módon kivétel nélkül tanulnak mindenhol bevezető szentírástudományt, Krisztus-misztériumot, katekizmusismeretet, bevezetést a liturgiába, spiritualitást, latint és más élő idegen nyelvet. Különbséget csak a tanítási idő elosztásában, illetve az oktatás színvonalában lehet felfedezni.

Minden válaszadó kiemelte, hogy bármilyen formában is folyik a képzés, a növendékek és a diákok örömmel vesznek részt rajta. A formációban részt vevők szempontjából hasznos, hogy

csak egy évfolyam van, akik közel hasonló szintű szemináriumai tapasztalattal rendelkeznek, és nincs elvárás vagy nyomás a jelölteken. Ugyanis ha nem papnövendékként vesznek részt a képzésben, akkor a döntésnek nagyobb a szabadsága, a rendszer adta megkötöttségek nem lépnek fel. Ezáltal természetes módon lehetnek aspiránsok, akik befejezik a felkészülésüket, de az évnek tulajdonképpeni lényege abban áll, hogy felfedezik azt, hogy az Isten mire hívja meg őket. A növendékek részéről szintén ezek azok az aspektusok, melyekre értékként tekintenek. A családi-as légkör, a közös kezdés és úton levés tapasztalata megerősíti bennük a keresztény elkötelezettséget. Ezáltal az egyház minden esetben gazdagodik, akkor is, ha a papi hivatást választja, és akkor is, ha a civil életben elkötelezett keresztényként halad tovább.